

Evecon OÜ ja Enery Estonia OÜ tuuleparkide kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu asukoha eelvaliku otsuse eelnõu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise esimese etapi aruande avaliku arutelu protokoll

Koht: Sonda Rahvamaja (Lembitu 9, Sonda alevik)

Aeg: 16.12.2025 kell 17.00 – 18.00

Osalejad: Avalikul arutelul osales 16 inimest. Osalejate nimed ja kontaktandmed asuvad registreerimislehel, mis on Lüganuse Vallavalitsuse valduses.

- Marko Pomerants avas koosoleku ja tutvustas päevakava ning kodukorda.
- Ingrid Vinn tutvustas eriplaneeringu koostamisest huvitatud arendajaid, planeeringu protsessi, koostamise eesmärki ja lahendust ning keskkonnamõjude hindamise tulemust, sh leevendavaid meetmeid. Lisaks andis ülevaate avaliku väljapaneku käigus laekunud ettepanekute ja neile kujundatud vastusseisukohtade osas.

Küsimused ja arutelu:

Vello K. (Sonda elanik): mureks lähedalasuvas Põhja-Kiviõli karjääris toimuv. Mure tuulikute visuaalse mõju osas nii koduõuest kui ka Uljaste järve juurest. Samuti kartused varjutusest tulenevate häiringute osas. Lisaks kui Uljaste järve viiva tee või ranna juurest peaks mets raiutama, siis tuulikud hakkavad vaates domineerima. Esitas küsimuse, et kus tuulikute püstitamisega seonduv raie läbi viiakse.

KSH juhtekspert Ingrid V. (Hendrikson DGE): Tuulikutega seonduv raadamine piirdub tuuliku tarbeks vajaliku taristu rajamisega.

Vello K: kas tuulearendajad on valmis elanike kodud ära ostma, kui tuulikute tõttu ei ole enam Sondas soovi elada.

Huvitatud isiku esindaja Marthen K. (Enery Estonia OÜ): Varjude tekkimine on modelleeritav ning Uljaste järve puhul tekivad varjud varase hommikupäikese puhul, kui päike on madalal ja varjud pikad.

Vello K: Uljaste järve kant on looduslikult kaunis ning tuulikud sinna paistma ei sobi.

Sotsiaal-kultuurilise mõju hindaja Ann I. (Hendrikson DGE): Uljaste järv piirkond paikneb maastikukaitsealal ning ka Uljaste-Sonda kergliiklustee on ilus teelõik. Antud kohtadele visuaalse mõju hindamiseks on läbi viidud eraldi uuring. Tee ääres raiet läbi ei viida, määratud KAH metsaks. Sama seis Uljaste järve äärse oosi puhul, kus paikneb matkarada.

Marthen K: Arvutiprogrammiga on võimalik kinnistu kaupa varjude tekkimist modelleerida. Lisaks pakub Enery tuulepargi lähistel elavatele elanikele tasuta elektrit. Lisaks on seaduses ette

nähtud tuulikutasu, mis võiks Lüganuse valla puhul olla ca 500-1000€ majapidamise kohta. Kokku mõlemad hüved ca 2000€ majapidamise peale. Tuulearendaja soovib olla ka tulevikus kogukonna osa, kuid elanike kodusid ostma ei hakka, sest raske pelgalt tuulikute mittemeeldimise põhjal kinnistuid ostma hakata. Pakutavad hüved võiksid kinnisvara hinda isegi tõsta.

Moderator Marko P: Täpsustame, et tasuta elekter ei hõlma võrgutasusid, aktsiise jms.

Marthen K: Jah, hüvitatakse vaid elektri hind.

Vello K: Elektri hind kajastub arvel osakaalult väiksema summana kui muud tasud.

Ingrid V: Piirkonda tuleb veel arendusi ning planeeringud on algatatud kohaliku elu edendamiseks.

Vello K: Mure Põhja-Kiviõli karjääri varasemalt katnud mullakihi osas ning kuu see kadunud on. Lisaks rekultiveerimine karjääri aladel pole olnud edukas.

Ingrid V: Põhja-Kiviõli karjääri kirdenurgas võib kultiveerimist lugeda võrdlemisi edukaks.

Sigrid E (Ilmaste küla esindaja): uurib, kus huvitatud isikute esindajad elavad ning kaugel tuulik nende kodust paikneb

Huvitatud isikute esindajad kirjeldavad, kus nad elavad ja kui kaugel tuulikust kodud asuvad.

Marthen K: Enery suurem eesmärk on piirkonda tuua ettevõtteid ja töökohti. Mitmed ettevõtted on huvi avaldanud.

Sigrid E: Kas ettevõtte toomine põhineb oletusel?

Marthen K: Lubadust ei saa anda aga Lüganuse Vallaga on vastavad lepingud kohaliku Kiviõli äripargi ühendamiseks otseliiniga, mis hoiaks ettevõtete raha kokku. Lisaks soovitakse algatada tööstusala planeeringut, mis üldse võimaldaks ettevõtetel siia tulla. Sopi-Tootsi tuulepargi näitel ongi peamiseks takistuseks just vastavate planeeringute puudumine.

Sigrid E: Soovin planeeringu kohta rohkem infot, kuid tuulikute juures elada ei soovi. Karjääri tõttu on aastate jooksul muutunud elukeskkond ning loomad ja linnud on kadunud. Omab otsest kogemust väiketuuliku kõrval elamisega, kus on suured mürahäiringud.

Marthen K: väiksemad ja vanemad tuulikud on tihtipeale suurema mürahäiringuga.

Sigrid E: suured tuulikud visuaalselt ei häiri, kuid mureks just turbulents ja müra. Inimesed ei taha siia tulla, kuigi te neid proovite siia tuua.

Marthen K: Tuulikute puhul on müra kõige suurem häiring, kuid normidega kehtestatud 40 dB on võrdlemisi vaikne, mis on vaiksem kui näiteks kodune konditsioneer.

Arno (Sonda elanik): täpsustab visuaalse häiringu leevendamiseks ette nähtud haljastuse rajamise punkti.

Ann I: KSH käigus viidi läbi visuaalsete mõjude hindamine ning tuvastati kõige suuremat häiringut taluvad kohad. Kõige enam mõjutatud kohtades tehakse kohapealne analüüs ning vaadete varjamiseks määratakse kohad, kuhu peab lisahaljastust rajama.

Arno: mure, kas tingimuse kehtivad ka tulevikus, näiteks kui 5 aasta pärast majandatakse metsa minu kodu juures ning visuaalne häiring seetõttu suureneb. Kas siis on ka huvitatud isikul kohustus täiendavat haljastust rajada?

Lüganuse Valla planeerimisspetsialist Liisa Maria Mihhailov: KOV Eriplaneeringuga sätestatud tingimused kehtivad ka edaspidi.

Marthen K: Enery Estonia on valmis ka tulevikus seesuguste probleemide tekkimisel koos maaomanikuga haljastuse lisamise osas koostööd tegema ning vajadusel haljastust täiendavalt istutama, kui näiteks seni varjutust pakkunud metsa raiumise tõttu seesugune vajadus peaks tekkima.

Edasiste küsimuste puudumise tõttu tegi moderaator ettepaneku lõpetada avalik arutelu. Arutelu lõpetati kl 18.00.

Protokollija: Kaarel Hendrik Zernant (Hendrikson DGE). Olemas on arutelu helisalvestis.